

УДК 636.4.082
© 2010

М.Г. ПОВОД,
кандидат
сільськогосподарських наук

**Ю.А. КОВАЛЬ,
С.Г. СТАРКОВ,**
здобувачі

ПОРІВНЯННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІДГОДІВЛІ СВИНЕЙ ЗА РІЗНИХ УМОВ ЇХ УТРИМАННЯ

Проведено порівняння результатів відгодівлі свиней в умовах традиційної та альтернативної систем. Встановлено вищу інтенсивність росту, кращі збереженість тварин та оплату корму приростами у тварин, яких відгодовували в традиційних умовах.

Постановка проблеми. Свинарство є однією з основних галузей тваринництва. На частку свинарства припадає близько 40 % світового виробництва м'яса. Тому зрозуміло, що вирішити продовольчу проблему, і це підтверджує світовий досвід, здебільшого можна через інтенсивний розвиток галузі свинарства. Хоч Україна і має давні традиції виробництва свинини і завжди була в лідерах з її виробництва [8], але на сьогодні проблема виробництва м'яса є не вирішеною, бо вітчизняного не вистачає, а імпортоване м'ясо в багатьох випадках не відповідає сучасним вимогам до його якості. Так, у 1990 року в державі налічувалося 19,9 млн свиней, тоді як у 2004 році поголів'я скоротилося до 6,6 млн голів, а річне споживання свинини на душу населення знизилося до 12 кг (біологічна потреба 29 кг) [6].

Нині більше половини продукції свинарства виробляють індивідуальні господарства населення і тільки близько 20 % великотоварні [10]. Звісно, що в таких умовах важко досягти відчутного зниження собівартості продукції та роздрібних цін на м'ясо. А це, враховуючи низьку купівельну спроможність більшості населення України, є основною проблемою в зростанні споживання м'яса.

З початку 70 років минулого століття в країнах СНД, Європи, США, Канади впроваджували технологію виробництва свинини, засновану на використанні цілорічного, потоково-ритмічного виробництва в капітальних спеціалізованих приміщеннях з ви-

користанням штучного підтримання мікроклімату, решітчастих підлог та видаленням рідкого або напіврідкого гною. Ця технологія дозволила максимально сконцентрувати виробництво, досягти високої його спеціалізації та підвищити його ефективність [1, 5, 10]. Але водночас у свинарстві намітилися негативні тенденції: погіршення здоров'я тварин, зниження якості продукції із-за неприродного способу їх утримання, забруднення навколишнього середовища відходами свинарства [5, 10].

За останні десять років розвиток галузі свинарства зазнав значної концентрації та спеціалізації виробництва, суттєво скоротилася кількість виробників свинини [8]. Подорожчання кормів, енергоресурсів та капітального будівництва, висока вартість кредитів змушують виробників шукати альтернативних, більш дешевих технологій у свинарстві. Уже два десятиріччя в країнах ЄС, США, Канаді, Японії, Австралії успішно випробовуються альтернативні існуючим технології виробництва свинини. Вони полягають у використанні переобладнаних приміщень великої площі або у будівництві легких дешевих приміщень ангарного типу для утримання в них свиней різних статевовікових груп зі застосуванням глибокого шару органічної підстилки. Альтернативні технології не поступаються традиційним при відгодівлі свиней [2, 4, 5, 9–11]. Більшість авторів вказують на погіршення конверсії корму в разі утримання свиней в ангарах [2,4, 9, 11]. Але Б. Ларсон

1. Схема дослідів

Призначення груп	Перша група (контрольна)	Друга група (дослідна)
Система утримання молодняку на відгодівлі	У групових станках по 40 голів; частково щільна бетонна підлога без штучного підігріву; припливно-витяжна вентиляція; площа станка на 1 голову 1,0 м ²	Група близько 160 голів на глибокій незмінній підстилці, без штучного регулювання мікроклімату та площею станка на 1 голову 1,2 м ²
Відгодовано підсвинків	160	160

зі співавторами [9] вказують на зниження витрат кормів в ангарних приміщеннях улітку та їх збільшення в холодну пору року. Тому нами було поставлено за мету зіставити результати відгодівлі свиней за різних систем їх утримання в умовах одного господарства з однаковим набором кормів та на спорідненому генетичному матеріалі.

Матеріалом для досліджень слугували свині великої білої породи та їх помісі з кнурами породи ландрас, що розводяться в ТОВ "Племкомплекс" Верхньодніпровського

району; система відгодівлі свиней така, яка використовувалася в цьому господарстві. За принципами пар-аналогів було сформовано дві групи підсвинків по 160 голів зі середньою масою близько 30 кг (табл. 1).

Перша група (контрольна) утримувалася під час відгодівлі в традиційному приміщенні (рис. 1,а), у станках з частково щільною підлогою (рис. 2,а) та вільним доступом до корму, який згодовували за допомогою самогодівниць (рис. 3,а.)

Друга група (дослідна) утримувалася в секції на 160 голів (рис. 2,б), у приміщенні з природною вентиляцією (рис. 1,б) та вільним доступом до корму; згодовування його відбувалося за допомогою самогодівниць (рис. 3,б).

Годували свиней відповідно до норм, викладених у роботі А.І. Свеженцова [7], повноцінними комбікормами з використанням преміксів та кормових добавок фірми "Ветлек". Гній в традиційних станках видаляли щоденно, а в альтернативних – у міру закінчення годівлі. У традиційних станках підстилку не використовували. Досліди проводили у червні–жовтні 2007 року.

Тварин індивідуально зважували під час постановки на відгодівлю та зняття з неї. Вивчали показники швидкості росту шляхом розрахунку середньодобових приростів, віку досягнення маси 100 кг, збереженості по-

2. Відгодівельні якості свиней за різних систем їх утримання під час відгодівлі

Показник	Контрольна група	Дослідна група	Контрольна ± дослідна
Середня жива маса під час постановки на відгодівлю, кг	32,21±0,62	31,31±0,67	0,9
Вік постановки на відгодівлю, дів	107	105	2
Середня жива маса при знятті з відгодівлі, кг	105,20±0,71	104,60±0,78	0,6
Вік зняття з відгодівлі, дів	216	244	-28
Вік досягнення маси 100 кг, дів	208	235	-27
Середньодобові прирости на відгодівлі, г	669±12	527±13	142
Витрати кормів на 1 кг приросту, кг	3,8	4,7	-0,9
Збереженість свиней під час відгодівлі, %	96,96	88,54	8,42

а

б

Рис. 1. Приміщення для відгодівлі свиней: а – суцільна підлога; б – глибока підстилка

а

б

Рис. 2. Станки для відгодівлі свиней: а – суцільна підлога; б – глибока підстилка

а

б

Рис. 3. Годівля свиней по групах: а – контрольна; б – дослідна

росят на відгодівлі та витрат кормів на 1 кг приросту. Результати досліджень обробляли біометрично, за методикою Н.А. Плохинського [3].

Результати досліджень. Як ми і передбачали, більш інтенсивний ріст свиней на відгодівлі спостерігався в традиційних станках (табл. 2). Підсвинки в цих умовах на 27 днів раніше досягали маси 100 кг та мали на 142 г достовірно вищі середньодобові прирости, витрачали в розрахунок на 1 кг приросту на 0,9 кг комбікорму менше порівняно з аналогами, яких відгоду-

вали з використанням глибокої солом'яної підстилки. Гіршою на 8,42 % була і збереженість свиней на відгодівлі в дослідній групі.

На наш погляд, це пов'язано з високою температурою зовнішнього середовища під час проведення досліджень та з відсутністю примусової вентиляції в приміщеннях, де відгодували підсвинків дослідної групи. Вважаємо також, що погіршення оплати кормів приростами у тварин дослідної групи спричинили їх підвищена рухлива активність та постійне вживання підстилки як корму.

Висновки

1. Традиційні умови утримання свиней (щоденне видалення гною, без використання підстилки в станках) сприяють більш інтенсивному росту тварин, за рахунок чого вони на 27 днів раніше досягають маси 100 кг, ніж свині альтернативного варіанта.

2. Крайню на 0,9 кг конверсію корму мають свині, яких відгодовують невеликими групами в станках, на частково щільній підлозі.

3. Традиційні умови відгодівлі сприяють більш високому рівню збереженості тварин на відгодівлі.

Бібліографія

1. Гнатюк С. Не стримувати розвиток промислового свиначства / С. Гнатюк // Тваринництво України. – 2003. – № 9. – С. 2–3.

2. Пейн Х. Альтернативне свиноводство в Австралії / Х. Пейн // Сборник докладов Междунар. конф. “Возможности и перспективы альтернативного свиноводства”, 7–10 декабря 2005 г. – Днепропетровск, 2005. – С. 52–67.

3. Плохинский Н.А. Биометрия / Н.А. Плохинский. – М.: Наука, 1970. – 395 с.

4. Повод М.Г. Ефективність виробництва свинини за різних технологій утримання свиней / М.Г. Повод // Вісник Дніпропетровського аграрного університету. – Дніпропетровськ, 2006. – № 2. – С. 111–116.

5. Ресурсозберігаючі технології виробництва свинини: теорія і практика : навч. посібник / [О.М. Царенко, О.В., Крятов, Р.Є. Крятова, Л.В. Бондарчук]; за ред. О.М. Царенка. – Суми : ВТД “Університетська книга”, 2004. – 269 с.

6. Рибалко В. Наукові аспекти розв'язання проблеми дефіциту свинини в Україні / В. Рибалко // Тваринництво України. – 2006. – № 2. – С. 2–5.

7. Свеженцов А.И. Основы полноценного кормления свиней: [для студ. высших навч. закл.]. – Днепропетровск, 2000. – С. 325–345.

8. Свиноводство Украины, история и современность / В.И. Герасимов, Д.И. Барановский, Е.В. Пронь [и др.] // Збірник наук. праць ХДЗВА “Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин”. – Харків, 2005. – Т. 15. – С. 173–178.

9. Сравнение производственных затрат, доходов и рентабельности систем производства свиней / Ларсон Б.Д., Клибенштейн Д., Ханимен М. [и др.] // Сборник докладов Междунар. конф. “Возможности и перспективы альтернативного свиноводства”, 7–10 декабря 2005. – Днепропетровск, 2005. – С. 37–51.

10. Топіха В.С. Тенденції розвитку галузі свиначства в країнах світу та України / В.С.Топіха, В.І. Топіха // Вісник аграрної науки Причорномор'я: науково-теоретичн. журнал. – Миколаїв, 2006. – Вип. 3(35), т. 2. – С. 8.

11. Хёгес Я. Альтернативы в содержании свиней / Я. Хёгес. – Бонн, 1997. – С. 133.